

Johann Schack

Programma, qvo Decanus Facultatis Juridicæ, D. Johannes Schackius ... Ad Disputationem Inauguralem, De Oppignoratione Rei Alienæ ... die 5. Maji publice ventilandam ... Candidati ... Dn. Erici Hertzbergs/ Wismariensis ... invitat ...

Gryphiswaldiæ: Litteris Danielis Benjaminis Starckii, [1708?]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1777972256>

Druck Freier Zugang

N. N. 2 (109.)

1. Hoffmann de fundamento decidendi controversiarum de praecedentia inter liberae gentes.
2. Idem de electione et coronatione imperatoris regisque Romanorum et de loco electionis et coronationis regis Romanorum.
3. Idem de iudicio parium Curiae non utriusque in causis vassallorum Hungariorum inter se et cum extraneis litigantium.
4. Pütter de normarum juris publici generalium difficultate.
5. Baumgarten de concilio Tridentino, quantum per illud melius deteriorum facta fuit ecclesia Romana, quantumque ex eo nostra ecclesia ceperit emolumentum.
6. Idem historia Trifagii.
7. Winkler seu Gasser ad L. Corneliam de sicariis.
8. Gasser de periculosa poena homicidii.
9. Gasser de juramento in rem.
10. Gasser de repetita die.
11. Gasser de abstinentia iuris naturae a fallacibus regulis putativi processus summarii.
12. Gasser de actionibus in rem scriptis eamque genuino conceptu.
13. Buder de dote et vitalitio filiarum illustrium et nobilium monialium.
14. Buder de concessione signorum et symbolorum jurisdictionis ac executionis criminalis feudali.
15. Buder de gratiis ad obtinendas praebendas doctoribus academicis concessis.
16. Buder de dominio directo sanctorum tutelarium ecclesiarum Germaniae.
17. Buder de precibus pro imperatore furis.
18. Brotmann non bi/Jostlym Official zu Gmünd.
19. Opitz de eo quod iustum est circa pulices.
actio injuriarum nasci contra podicem.
20. Struw de magorum Messiam exosculantium nomine, patria, et statu.
21. Struw examen penodorum fatalium ex historia praesertim gallica.
22. Struw de dominio directo in alieno territorio.
23. Wallinger an detur superfoetatio.
24. Schelwig de apparitionibus mortuorum vivis ex pacto factis.
25. Kühnert. invalte Gmanin / fast zue / fues Inno / fponnd / fues Unig / und
Pommernow.
26. Schaeffer de erroribus qui committi solent in nosocomiis castren- sibus et de ratione iidem occurrendi.
27. Seritz non unnd luh / hirs / fssu / fob / jung / frau / mo / Unst.
28. Rothenbach. Effat Gen: q. v. C homicidio poenam capitalem decernens est lex divina positiva eaque universalis.

29. Engau de librorum quor scribitur, dicere solemus forma, 7^a hinc.
30. Fohmann de asparinio.
31. Francke de fatis politicae imperialis.
32. Francke de culto ac neglecto iterum in academijs studio politico
necessariaque illius restoratione.
33. Plitt de Germanorum erga feminas observantia.
34. Plitt de levis notae macula secundum ius Germanicum.
35. Polzins. ius devolutionis ex iure territoriali imperanti con-
veniens ex jure naturali deductum.
36. Riegenhausen de obligatione foederum.
37. Conrad de Siir hereditibus ex testamento apud Romanos.
38. Idem ad Julii pauli de jure singulari reliqua.
39. Julius Paulus ab injurijs Criticorum vindicatur [Conradi]
40. Schacht de jure in platea paganica. vossbachungungldz hnt.
41. Idem de theoria cum praxi conjungenda.
42. Schamberg de jure digitorum.
43. Schacher viagitudoines successionis ab intestato apud Romanos.
44. Schacht de eo quod justum est circa varias hominum aetates.
45. de iniquitate et instabilitate vulgati: Rauf guss nos Klingh.
46. Frisch de unione et incorporatione bonorum cumprimis pro-
vinciarum.
47. Fridenici de jure metatorum.
48. Fries de beneficio competentiae, et an liberis delictoris competat.
49. Fries de fide judicis, quantum ipsi tribuendum.
50. Freierleben de habitu philosophiae Tribonianae in Institutis.
51. Francus de alapis et colaphis.

PROGRAMMA,

qvo

DECANUS FACULTATIS JURIDICÆ,

D. JOHANNES SCHACKIUS,

Professor Juris Ordinarius, & Consistorii Ecclesia-
stici Assessor,

Ad

DISPUTATIONEM INAUGURALEM,

De

Oppignoratione Rei Alienæ,

In Auditorio Majori,

die 5. Maji publicè ventilandam,

Nomine Amplissimæ Facultatis Juridicæ,

&

CANDIDATI Nobilissimi & Clarissimi,

DN. ERICI TETZBENGE/

Wismariensis,

Magnificum Dn. Rectorem,

Magnificum Dn. Pro-Cancellarium,

& Omnes alios Literatos, tam Hospites, quàm Cives,
cujuscunqve sint dignitatis & ordinis,

ea, qva par est, humanitate, invitatur,

& simul de *Questione*;

An praxis Juridica possit esse sine theoria? edisseritur.

GRYPHISWALDIÆ,

Litteris DANIELIS BENJAMINIS STARCKII, Reg. Acad. Typogr.

Vod multi indocti, nescio, an stupore, an malitia fiat, existiment, & aliis persvadeant, duo illa, *Theoriam & Praxin*, quæ in Jure-Consultis necessitas & constantissimus eruditorum consensus conjunxit, ita separata esse, ut ad praxin non sit necessaria theoria; & quod ab eo, qui theoriæ, vel Juri discendo cum cura vacant, aliquid eximii in praxi non possit exspectari, jamdudum Jure-Consultis ansam dedit quærendi; siquidem ad omnem Juris usum nihil perniciosius possit excogitari. Nam, quem latere potest, quod hi falsi Practici *Cujacio & Bachovio*, Jurisperitis celeberrimis, & qui ad admirationem aliorum, exquisitissimâ Juris peritiâ eminebant, vix locum inter Practicos reliquerint; cum tamen scire debuerint, *Cujacium* consultationes plures conscripsisse, quibus nihil simile eruditus orbis, ab omnibus illis, qui ista *Cujacio* objiciunt, exspectare potest; Et quod *Bachovius* non rarò peritissimis Practicis, *Fabro*, *Gailio*, errores & nævos Practicos ostenderit: quinimò Pragmaticis isto defensore opus fuit, cum non haberent ipsi, quod reponerent ingeniosis libris, quos de erroribus Pragmaticorum conscripserat *Antonius Faber*. Et eruditiores huic Pragmaticorum faci monstrare possunt, quod non pauca à celeberrimis Practicis ex *Bachovio* ad verbum descripta sint, & sæpe ne addito quidem nomine. Commemorant quidem, *Bachovium* in supremo quodam Judicio Germaniæ

maniae causas semper infelicitè egisse ; sed , qui ista credunt , ignorant fabulae originem , quam illius Autor ideo confixerat , ut ulcisceretur vehementiam Bachovii , qui ei , cum Heidelbergae summos honores peteret , & ad interrogata in publico examine parùm aptè responderet , imperitiā durioribus verbis exprobrabat . Et sanè , quàm necessaria sit theoria ad praxin , ostendunt illi ipsi Scriptores , quibus hi indocti Practici vel unicè , vel saltem praecipuè in Judiciis utuntur ; intelligo nempe Colerum , Finckelthufium , Carpzovium , Richterum , Cothmannum , Menochium , Wesembecium , Schneidewinum , Mevium : quos omnes Praestantissimos Theoriae in Academiis Doctores fuisse , ac felicissime , quæ docebant , ad usum fori revocasse , & applicandi modum tradidisse , facile omnes boni & docti Viri agnoscent . Et certè , res aliter sese habere non potest . Nam praxis est usus ; usus est istius rei , quæ utimur ; sed quomodo aliquis utetur legibus , qui eas non habet in promptu , aut ignorat . Concludimus itaq; respondendo ad propositam quaestionem , quod praxis Juridica sine theoria non possit solidè exerceri : & insuper his perniciosis practicis meditanda relinquimus , illa verba , quæ habet Antonius Faber , Praeses quondam Sabaudicus in Gebennensis Ducatus supremo Judicio , in sua praefatione , quam praemisit libris de Erroribus pragmaticorum .

Facti audaciores pragmatici , jam aliquoties per imperitam procliviores quàm par esset , ad negligenda ea omnia , quæ ad meram veramq; Juris scientiam pertinent , (Sola , ut quidem arbitror , assequenda ejus desperatione) adeò sibi placent miseri ,

miseri, & blandiuntur, ut quasi nihil scientia
conferat ad praxin, illam omnino negligant,
hanc unam sectentur. Quæ res, mirum est,
quantas in Tribunalibus lites, ac potius trage-
dias excitarit. Quemadmodum enim theoria
sine praxi, aut nullius, aut perexigui usus est,
ita nihil Reipublicæ perniciosius, quam si per eos,
qui Jura & res forenses tractant, praxis à theo-
ria sejungatur. Nam, jam olim Comicus dixit,
homine imperito quid injustius? quid ineptius?
aut quid ad inducendos errores accommodatius,
quam si in reddendo Jure propriam cuiq; animi
sentiam pro ratione sequi, & nescio, quò equi-
tatis commentitiâ obtentu, legibus illudere pas-
sim concedatur? mos enim solemnissimus est istiusmodi
hominum, ut, siue delirent, siue rectè sentiant,
(quod nonnunquam, sed casu evenire necesse
est) omnia referant ad equitatem, quam pro
arbitrio sibi fingunt, ut magni non juris tan-
tum, sed quod etiam in jure præcipuum est, equi-
tatis arbitri existimentur. Quod si ad eorum
ineptias profligandas Papiniani Autoritas &
quod est consequens, non mera solum, sed vera
etiam, probaque juris æquisissimi ratio aliqua
objiciatur; Tum istos nudis, quod agunt, ri-
dere dentibus, & subtilitates, aucupia & api-
ces dicere, ut quia nihil habent, quod commodè
respon-

respondere possint, honestè saltem conticeant.
Et quæ habet Vultejus de Judiciis Lib. I. Cap. I. n. II.
quando scribit; Sanè, qui usum sectantur, arte
ipsa prius non cognitâ, his mihi usu venire vide-
tur, quod circumforaneis, medicos se profitenti-
bus, quibus interdum curatio morbi, casu magis
aut naturâ, vim morbi superante, accidit, arte
nunquam. Cum enim rerum causas ignorent,
casu feruntur, nunquam inuenientes solidum
aliquid, in quò pedem tutò figant, Justitia causâ,
quam tuentur, quandoque imperitiam eorum sup-
plente. Hi sunt rabula forenses, quibus si coram
Judice etiam imperito res sit, nihil est, quod
Justitia possit esse perniciosius, quod ipsum etiam
Ar. Pinellus animadvertit, dicens: quod Pra-
xis absq; Theoria, maximè periculosa sit & manca
evadat. Cum autem Candidatus noster Clarissimus
hunc inversum ordinem, quem imperiti Practici
amplectuntur, angve pejus oderit, & hætenus theo-
riam cum praxi conjunxerit; de quo laudabili pro-
posito illi imprimis testabuntur, quos in addiscenda
praxi informatores habuit: eapropter, cum mentem
porro suam Amplissimæ Facultati Juridicæ modeste
aperiret, quod scilicet, ut eò facilius stadium decur-
reret, præmia studiorum, honores nempe Academi-
cos expeteret, Ipsamet Facultas justo ipsius desiderio
non voluit deesse, sed eum recepit in numerum Can-
didatorum. Enimverò, cum statuta nostra velint,
quod nemo gradu Academico ornari possit, nisi prius
examen

examen rigorosum subierit, ibidem dignus repertus fuerit, & tandem Lectiones Cursorias & Disputationem Inauguralem habuerit, neutri horum se subduxit; sed feliciter superato examine, die 2. & 3. Maji, hora 9. matutina publicas Lectiones ad L. 8. C. de revocandis donationibus habuit. Nunc autem die 5. Maji, Disputationem Inauguralem, *de REI ALIENÆ OPPIGNORATIONE*, quam proprio Marte conscripsit, publicè defendet. Ut itaque his actibus solemnibus & publicis Magnificus DN. RECTOR, Magnificus DN. PRO-CANCELLARIUS, & omnes alii doctissimi Viri tam Hospites, quàm Cives interesse & benevole audire velint, quàm dignum se Candidatus noster præbeat, Amplissimæ Facultatis Juridicæ, meo, & Dn. Candidati nomine, obnixè rogo.

Ne autem his solemnitatibus aliquid desit, & in conspectum vestrum illum producamus, quem leges aliàs admitti prohibent, Nobilissimus & Clarissimus Dn. Candidatus vitæ suæ curriculum in sequentibus ipsemet exponet. Natus sum Wismariæ, d. 14. Nov. Anno M. DC. LXXXIII. Patre ERICO Hertßbergen/ Consule Wismariensi, Matre ELISABETHA Ratßen/ aut Parentibus hisce svavissimis in tenera adhuc ætate privatus, cura atque educatione adolevi Virorum, Maxime Reverendi HENN. JOH. GERDESII, SS. Theol. Doct. Superintendentis Wismariæ vigilantissimi, Consist. Regii Præsidis, Pastoris Primarii, ut & HENN. CHRISTOPH. GERDESII, ejusq; filii optimi, DAV. GERDESII, J. V. D. Advocatorum & Procuratorum S. R. Tribunalis quod Wismariæ floret, celeberrimorum, quorum hospitio atque convictu usus sum. Innumera horum Cognatorum beneficia in me collata,

collata, ea, qva par est reverentia, veneror. Prima
fundamenta à Præceptoribus domi hausi, deinde Scho-
lam patriam frequentavi, & singularem M. JOH.
KINDLERII, Scholæ Rectoris, qvi quantum conniti
& efficere potuit, tantum ad ingenium meum in stu-
diis humanioribus excolendum contulit, diligentiam
laudo. Horum judicio & consilio dignus judicatus,
qvi ad altiora me conferrem, Salanam Academiam
sub initium Anni M DCC IV. adii, ibique audiui in
Ethicis & Politicis DN. TREUNERUM, SS. Th. D.
In Jure autem DN. FLÖRCKIUM, jam Syndicum
Capituli Magdeburgensis, SLEVOGTIUM, WILD-
VOGELIUM, STRUVIUM: In historicis ac elegan-
tiorib⁹ litteris Dn. Prof. BURCHARD. GOTTHELF.
STRUVIUM, J. U. D. cujus convictu uti licebat, & ex
cujus doctissimo discursu publice & inter privatos pari-
etes multum in mei commodum hausi. Præterlapso
triennio patriam visitavi, ast per breve temporis spa-
tium ibi commoratus sum. Tandem mandato Glorio-
sissimi nostri Regis, cujus arma atqve vitam DEUS
T. O. Maximus nunquam non sibi terq³ qvaterq³ com-
mendatam habeat, Gryphiswaldiam nostram petii, &
sub Rectoratu Viri Consultissimi & Amplissimi DN.
D. JOHANNIS SCHACKII, Matriculæ Academicæ
nomen dedi, & postea celeberrimos in hac Academia
Professores, imprimis Dominos Professores Juris,
nempe Magnificum Dominum Directorem Consistorii,
D. PETRUM MASCOVIUM, Ictum consummatis-
simum, Dominum D. JOHANNEM SCHACKIUM, h. t.
DECANUM Facultatis Juridicæ, & DN. D. HENNIN-
GIUM CHRISTOPHORUM GERDESIUM, publicè
& respectivè privatim docentes audiui. Et cum ex tot
cele-

celebrium virorum doctrina illos progressus in studio
Juris fecerim, quos ad praxin, sed absit jactantia dedu-
cere possim, ideoque ad finem eò feliciter consequen-
dum, ab Amplissima Facultate modestè petii, ut ad
rigorofum examen, lectiones cursorias, & ad dispu-
tationem Inauguralem, admitterer; cui meo petito
cum Amplissima Facultas annuit, hinc Magnificum
DN. RECTOREM, Magnificum DN. PRO-CAN-
CELLARIUM, & omnes alios Literatos, tam Hospi-
tes, quàm Cives, cujuscunque sint dignitatis & ordi-
nis, ad disputationem inauguralem, ipsemet quoque
humanissime invitare, & me semper vestris
benevolentis commendare
volui.

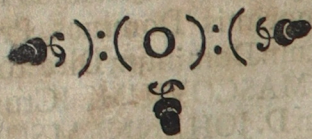
P. P.

GRYPHISWALDIÆ,

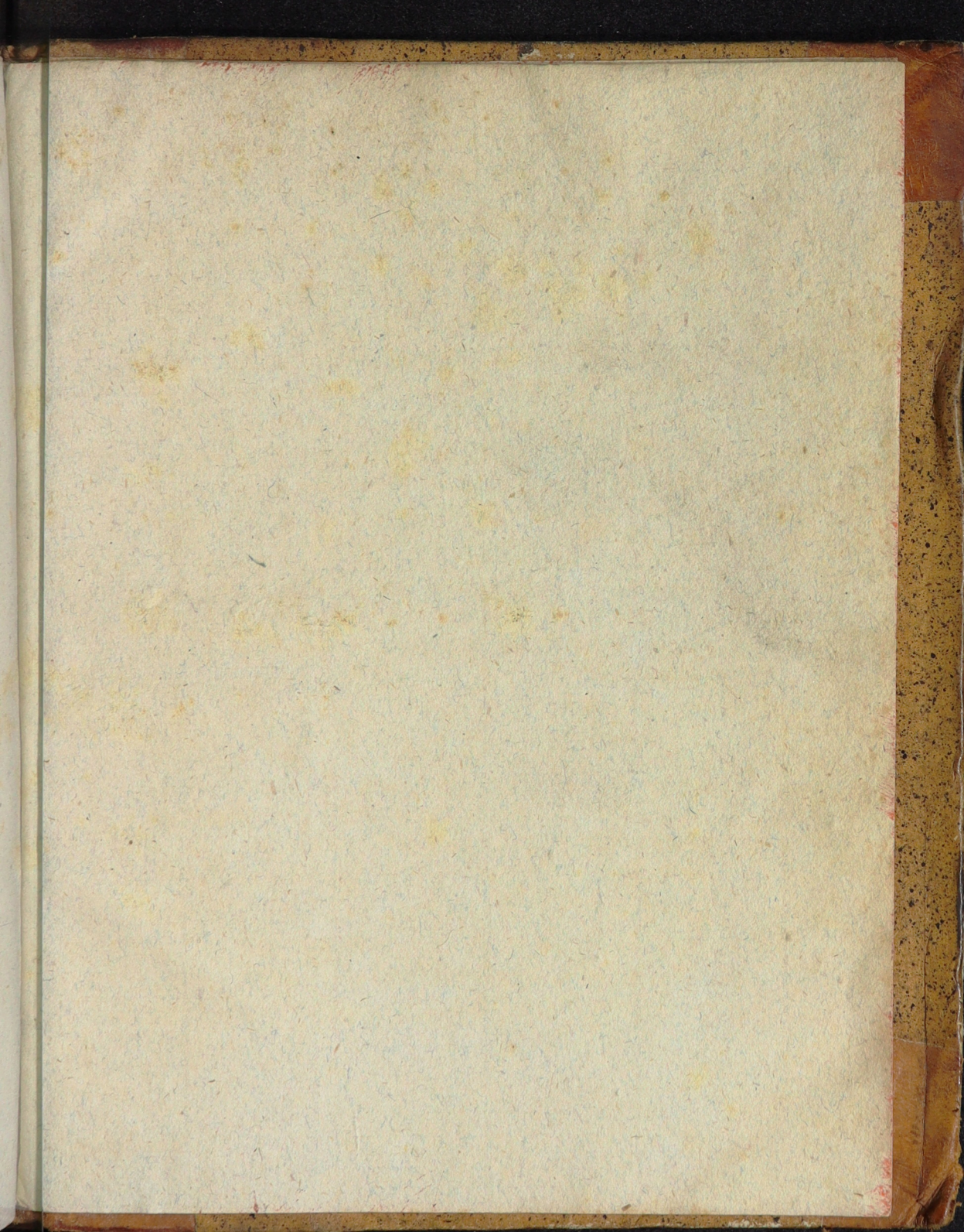
SUB SIGILLO FACULTATIS JURIDICÆ,

DIE III. MAJI.

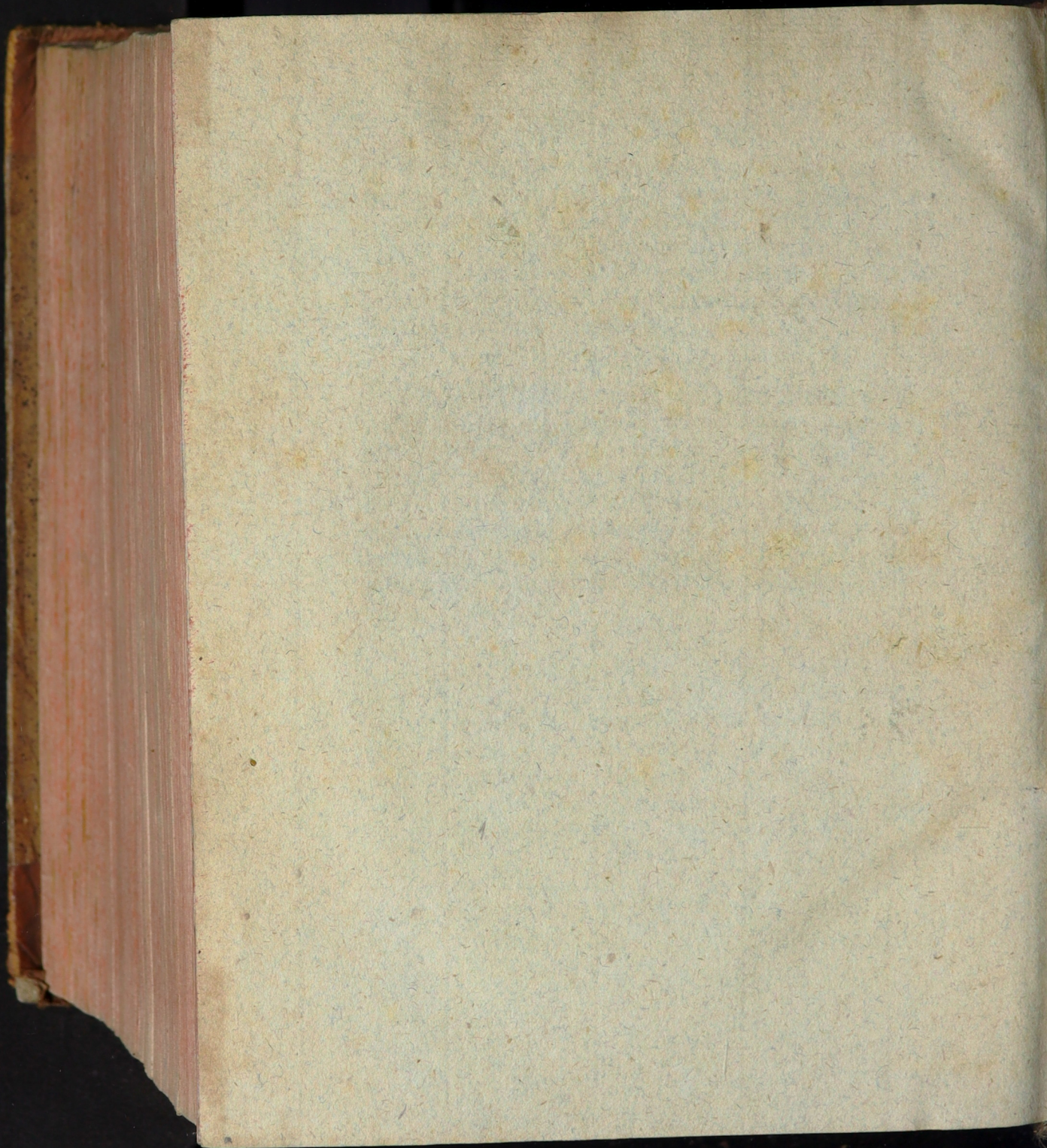
ANNO MDCCVIII.

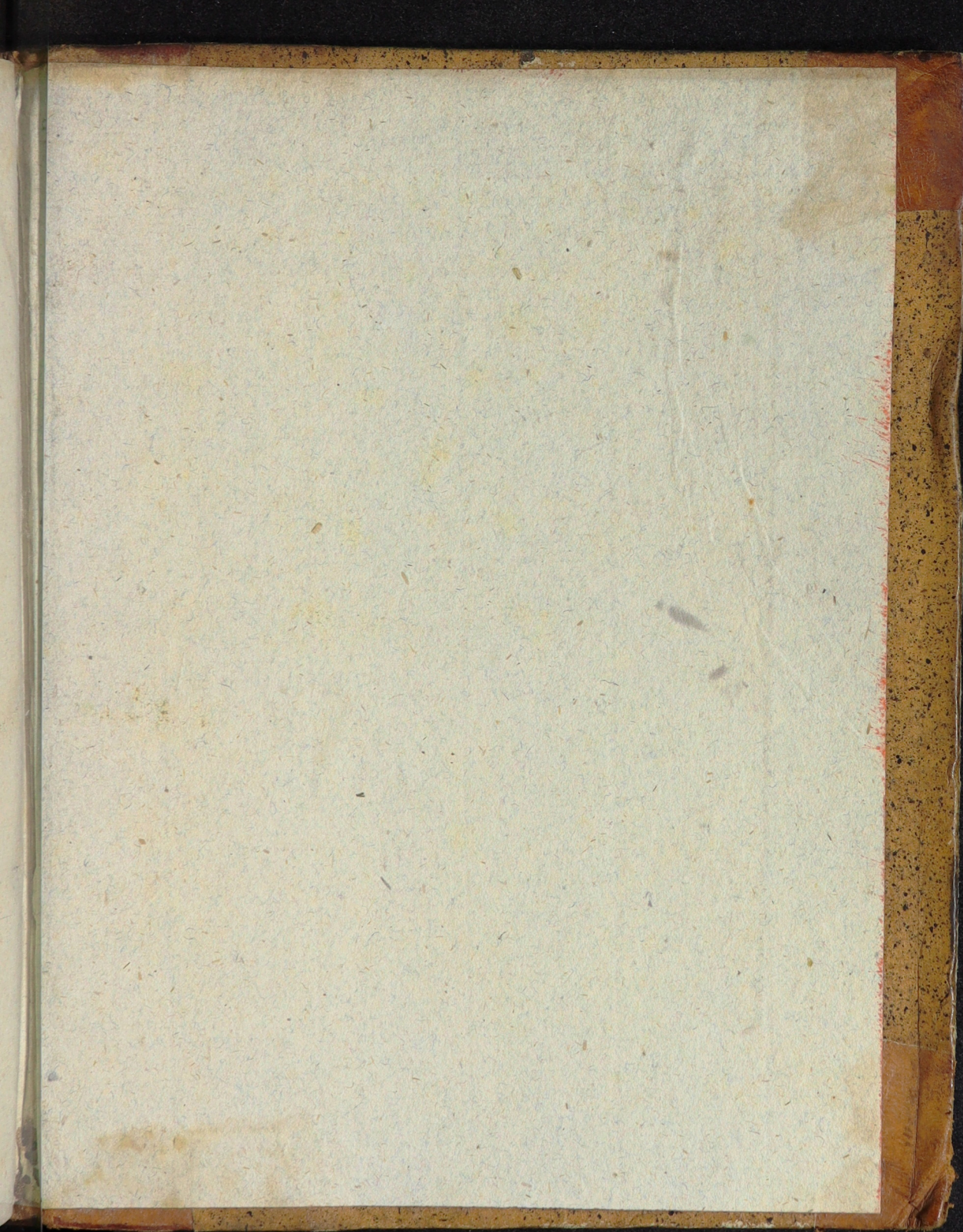

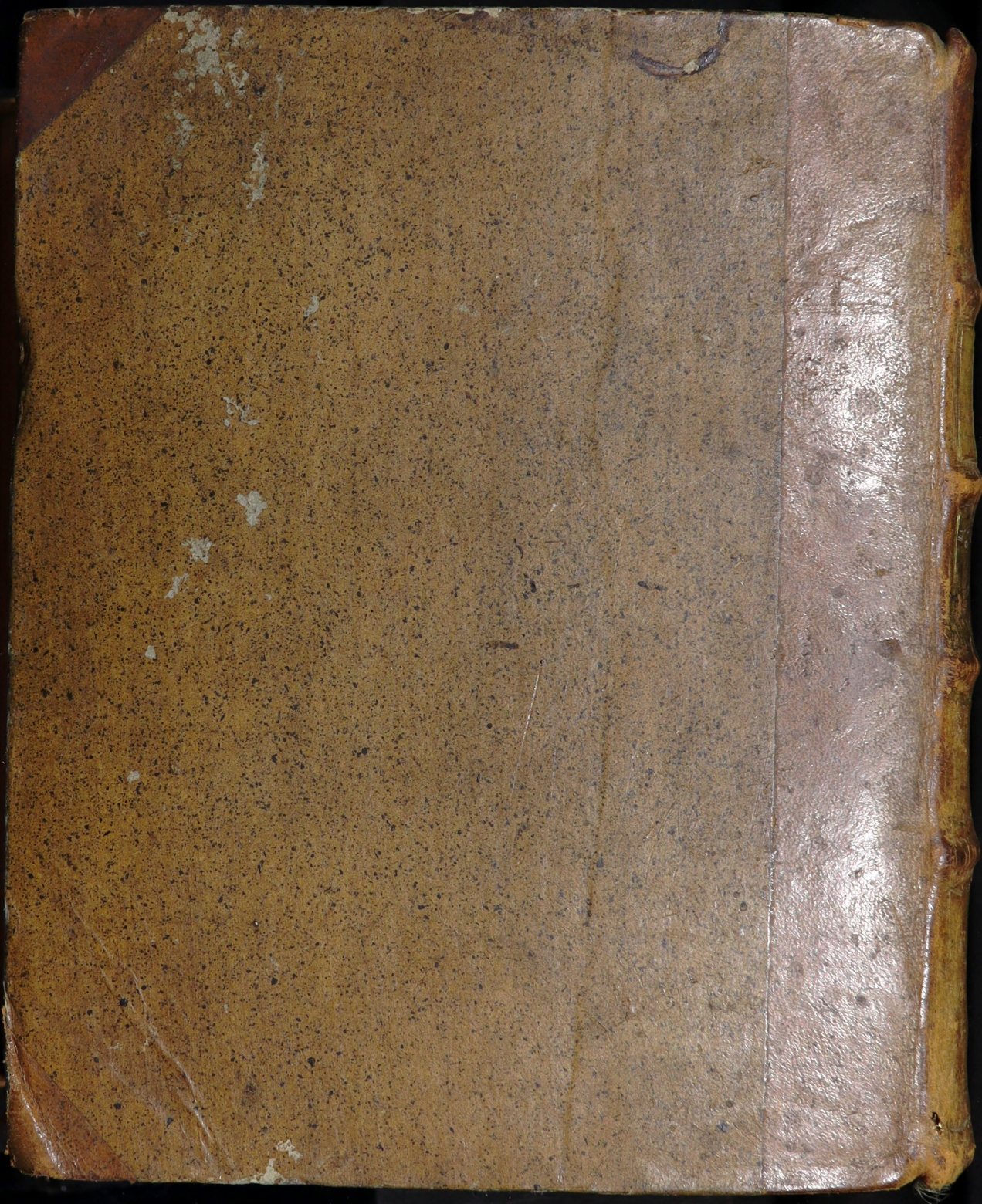

te saltem conticeſcant.
diciis Lib. I. Cap. I. n. II.
bi uſum ſectantur, arte
is mihi uſu uenire uide-
, medicos ſe proſitenti-
ratio morbi, caſu magis
uperante, accidit, arte
rerum cauſas ignorent,
m inuenientes ſolidum
ò figant, Juſtitia cauſa,
e imperitiā eorum ſup-
orenses, quibus ſi coram
res ſit, nihil eſt, quod
ioſius, quod ipſum etiam
tit, dicens: quod Pra-
ò periculosa ſit & manca
didatus noſter Clariffimus
quem imperiti Practici
s oderit, & haſtenus theo-
it; de quo laudabili pro-
untur, quos in addiſcenda
: eapropter, cum mentem
Facultati Juridicæ modeſtè
eò facilius ſtadium decur-
honores nempe Academi-
cultas juſto ipſius deſiderio
recepit in numerum Can-
cum ſtatuta noſtra uelint,
ico ornari poſſit, niſi prius
examen

